

Nr.	Onderwerp	Vraag	Antwoord TNO
225	2.1 Planning van de Aanbestedingsprocedure	In de planning geeft u aan dat 13 maart de sluitingstermijn is voor het stellen van vragen en dat de (laatste) Nota van Inlichtingen op 30 maart wordt verstrekt. Is onze aanname juist dat u tussentijds vragen van inschrijvers beantwoordt, zodat inschrijvers eventuele verduidelijkingsvragen voor 30 maart kunnen stellen? Zo nee, bent u dan bereid een tweede vragenronde op te nemen in de planning zodat inschrijvers verduidelijkingsvragen kunnen stellen?	Vragen en opmerkingen die worden ingediend (uiterlijk 4 april 12:00 uur) mogen uitsluitend betrekking hebben op de inhoud van de direct daaraan voorafgaande Nota van Inlichtingen. Indien de vraag wezenlijk is voor het goed begrip van de Aanbestedingsstukken of voor een objectieve beoordeling zal TNO antwoord geven op de gestelde vraag.
226	2.5.1 Digitaal inschrijven	Hier staat: "de Inschrijving bestaat uit de ingevulde en rechtsgeldig ondertekende Bijlagen A01 t/m B01". In paragraaf 2.2.9 staat dat bijlage B01 na voorlopige gunning door de voorgenomen begunstigde dient te worden aangeleverd. Waarvan dienen inschrijvers uit te gaan?	Bijlage B01 zal door Inschrijver na voorlopige gunning dienen te worden aangeleverd.
227	2.5.2 Versturen en indeling Inschrijving	In deze paragraaf geeft u aan op welke wijze inschrijvers de documenten dienen te uploaden. De beantwoording van de kwaliteitwensen ontbreekt echter in deze opsomming. Op welke wijze dienen wij deze aan te leveren?	De beantwoording van de kwalitatieve wensen dienen via Tendersnet te worden aangeleverd en dienen te voldoen aan de in de Aanbestedingsstukken gestelde eisen.
228	3.1 Beoordelingsteam	U geeft hier aan dat materie- en procesdeskundigen zijn vertegenwoordigd in het beoordelingsteam. Kunt u dit nader specificeren, uit welke functionarissen bestaat het beoordelingsteam?	Hier doet TNO geen uitspraken over.
229	5.2.2.1 Referentieprojecten	"Het hebben van ervaring op het gebied van resultaatgerichte schoonmaakdienstverlening voor uitvoering van resultaatgerichte schoonmaak, vergelijkbaar zoals gedefinieerd in de Aanbestedingsstukken." U verwijst hier naar een definitie van resultaatgerichte schoonmaak. In de aanbestedingsstukken hebben wij geen specifieke definitie van resultaatgerichte schoonmaak kunnen vinden. Is onze interpretatie juist dat u hier bedoelt een opdracht waarin afspraken over het totaalbeeld van een pand of ruimte en de te bereiken eindresultaten centraal staan, en de schoonmaakfrequenties en aanpak waarmee dit wordt bereikt aan het schoonmaakbedrijf zijn? Zo nee, kunt u verduidelijken naar welke passage u verwijst, zodat alle inschrijvers bij het selecteren van een referentieproject van dezelfde uitgangspunten uitgaan?	Ja, dat is correct. Uitzondering zijn de laboratoria en cleanrooms van TNO. Hier gelden vaste werkprogramma's (Bijlage P1).
230	5.2.3.2 Algemene Beveiligingseisen voor Defensieopdrachten 2019, ABDO	De hier vermelde link naar de tarieven werkt niet, kunt u inschrijvers voorzien van de juiste link?	Tarieven MIVD-onderzoek voor Defensie-orderbedrijven Militaire inlichtingen en veiligheid Defensie.nl
231	5.2.3.2 Algemene Beveiligingseisen voor Defensieopdrachten 2019, ABDO	Inschrijver levert binnen een week na de voorlopige gunning tezamen met de overige bewijsmiddelen, conform de handleiding aanmelding subcontractor en per subcontractor, een Aanvraagformulier inschakeling Subcontractors in. Klopt onze veronderstelling dat de beoogde begunstigde dit formulier bij voorlopige gunning ontvangt?	Het formulier heeft TNO gedeeld bij publicatie van de Nota van Inlichtingen. TNO zal na voorlopige gunning het formulier invullen en indienen bij BIV.
232	6.1.1 Subgunningscriterium Prijs (TP)	Klopt onze veronderstelling dat kan worden volstaan met ondertekening van Tabblad 2, Kosten per locatie?	Ja dat klopt. In het nieuwe prijzenblad is dit toegevoegd.
233	8.1.2 Wens KW 2: Dienstverlening FSCC locaties TNO	U noemt hier 4 locaties in Delft, Den Haag en Rijswijk waar strenge security-eisen gelden. In bijlage C07 staan echter ook de locaties in Groningen en Soesterberg nog genoemd. Waar dient inschrijver ten aanzien van deze locaties rekening mee te houden?	De reden dat enkel deze 4 locaties in de wens worden genoemd is omdat op deze 4 locaties de strenge security-eisen gelden voor de gehele locatie. De locaties Groningen en Soesterberg kunnen worden beschouwd als een "gewone" TNO locatie met beperkte security-eisen die weinig tot geen impact hebben op de dienstverlening.
234	8.1.3 Wens KW 3: MVO	U vraagt inschrijvers te beschrijven op welke wijze zij hun bedrijfsvoering duurzaam inrichten op het thema Circulariteit. Doelt u hierbij op de bedrijfsvoering op de locaties van TNO of de bedrijfsvoering in de eigen organisatie van Inschrijver?	Bedrijfsvoering binnen de opdracht bij TNO.
235	Bijlage C04 TNO Ambitie MVO binnen de schoonmaakdienstverlening	Bij het hoofdthema Diversiteit & inclusie (D&I):werkpopulatie noemt u SROI-percentages. Dienen wij deze te interpreteren als de minimum percentages SROI die u wenst op uw locaties?	Het minimumpercentages binnen de opdracht bij TNO.
236	Bijlage C04 TNO Ambitie MVO binnen de schoonmaakdienstverlening	Bij het hoofdthema Integriteit: Werkwijze schoonmaakdienstverlener geeft u aan dat u 20% (2027) respectievelijk 40% (2031) van de onderaannemers lokale partijen dienen te zijn. Is onze interpretatie juist dat u met 'lokale partij' bedoelt: 'gevestigd in Nederland'? Zo nee, kunt u dan nader specificeren wat u bedoelt met 'lokale partijen'?	Het is de wens van TNO, dat mocht Inschrijver gebruik maken van onderaannemers, dit onderaannemers zijn uit de regio (provincie) van de betreffende TNO locatie waar de onderaannemer wordt ingezet door Inschrijver.
237	Bijlage C14 PvE	Betreft paragraaf 9.2.1: kunt u bevestigen dat de eindscore in het 1e contractjaar minimaal een 7,5 dient te zijn en niet een 8 zoals in het voorbeeld?	Dat is juist.
238	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden diensten	Artikel 8.3 en 25.1: Inschrijver kan zich vinden in het feit dat er sprake kan zijn van aansprakelijkheid aan de kant van de opdrachtnemer bij een toerekenbare tekortkoming. Met het oog op het soort dienstverlening dat wij bieden, is een beperking van deze aansprakelijkheid echter op zijn plaats. Aansprakelijkheid voor alle schade is niet terecht. Kunt u akkoord gaan met een nadere specificering in die zin dat opdrachtnemer uitsluitend aansprakelijk is voor zaak- en personenschade?	Niet akkoord voor TNO. Dit omdat er bij de uitvoering van de schoonmaakwerkzaamheden fouten kunnen worden gemaakt aan bijvoorbeeld R&D apparatuur.

Nr.	Onderwerp	Vraag	Antwoord TNO
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 239 diensten	Artikel 25.1: Inschrijver kan zich vinden in het feit dat er sprake kan zijn van aansprakelijkheid aan de kant van de opdrachtnemer. Echter, een ruimere aansprakelijkheid dan de wettelijke aansprakelijkheid is niet terecht. In dit artikel is een algemene aansprakelijkheidsbepaling opgenomen waarin niet de koppeling wordt gemaakt met toerekenbaarheid. Opdrachtnemer is echter uitsluitend wettelijk aansprakelijk indien de gedragingen haar kunnen worden toegerekend. Bent u bereid met deze kanttekening akkoord te gaan?	TNO houdt de huidige tekst aan. De principes van redelijkheid en billijkheid zijn uiteraard van toepassing.
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 240 diensten	Artikel 25.1: Vraag 1: Inschrijver kan zich vinden in het feit dat er sprake is van aansprakelijkheid bij een toerekenbare tekortkoming. Aansprakelijkheid voor indirecte schade/ gevolgschade kan echter niet als een redelijke en proportionele eis worden beschouwd. Indirecte schade / gevolgschade is schade die per definitie in een verder verwijderd verband staat tot de schadeveroorzakende gebeurtenis dan directe schade en is daardoor niet of nauwelijks voorzienbaar. Bent u bereid artikel 25(.1) aan te passen in die zin dat Opdrachtnemer alleen aansprakelijk kan worden gesteld voor directe schade, tenzij er sprake is van opzet of bewuste roekeloosheid van de directie of de tot de bedrijfsleidingen behorende leidinggevende(n) van Opdrachtnemer? Vraag 2: Indien u hier niet mee akkoord gaat, wat is daar de reden van?	TNO houdt de huidige tekst aan. De principes van redelijkheid en billijkheid zijn uiteraard van toepassing.
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 241 diensten	Artikel 25.2; 25.3; 23.2; 13.2; 13.3; 6.1. Mede met het oog op het soort dienstverlening dat wij bieden kan naar onze mening een ongelimiteerde vrijwaring niet als een redelijke en proportionele eis worden beschouwd. Bent u bereid om de vrijwaringsverplichtingen in de verschillende artikelen van Opdrachtnemer uit hoofde van de Overeenkomst in zijn totaliteit te beperken tot aanspraken van derden waarvoor Opdrachtnemer op grond van de wet jegens de betreffende derde aansprakelijk zou zijn?	TNO houdt de huidige tekst aan. De principes van redelijkheid en billijkheid zijn uiteraard van toepassing.
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 242 diensten	Artikel 25.2; 25.3; 23.2; 13.2; 13.3; 6.1. Mede met het oog op het soort dienstverlening dat wij bieden kan naar onze mening een ongelimiteerde vrijwaring niet als een redelijke en proportionele eis worden beschouwd. Bent u bereid de vrijwaringsverplichtingen van Opdrachtnemer uit hoofde van de Overeenkomst in zijn totaliteit te beperken tot personen- en zaakschade, zulks tot een maximum van € 2,5 miljoen per gebeurtenis en een maximum van € 5 miljoen per jaar?	TNO houdt de huidige tekst aan. De principes van redelijkheid en billijkheid zijn uiteraard van toepassing. Zie ook artikel 7.3 uit Bijlage C02.
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 243 diensten	De in artikel 8.4 opgenomen boete voor vertraging in de nakoming is onevenredig. Inschrijver stelt voor om de bepaling te laten vervallen. De wet (en jurisprudentie) biedt voldoende mogelijkheden om een korte hersteltermijn te bieden en schade wegens vertraagde levering op Opdrachtnemer te verhalen. Een boete past niet in de beoogde relatie tussen de partijen. Bent u bereid om de boete te laten vervallen?	Artikel 8.4 komt te vervallen nu TNO al een boete bepaling heeft opgenomen in de van toepassing zijnde documentatie (Bijlage C14) voor deze aanbesteding. Dat boetebeding laat onverlet de schadevergoedingsbepalingen en rechten en vorderingen die TNO op grond van de toepasselijke bepalingen in AIV heeft.
	Bijlage C02 Concept 244 Overeenkomst	In artikel 4.2 van de overeenkomst staat dat de prijs per jaarlijks geïndexeerd mag worden conform CBS 812. Echter in de handreiking "Indexatie afspraken in meerjarige dienstverleningscontracten" van de Code Verantwoordelijk Marktgedrag staat in de conclusies: " De loongerelateerde branche specifieke CBS indexen zijn niet volledig dekkend. Op dit moment is er in de branches van de Code nog een te groot verschil met de berekende werkelijke kosten om er blind op te varen in contractuele afspraken." Het loonbestanddeel bedraagt 80% van de prijs, en kan dus niet worden afgedaan als ondernemersrisico. De handreiking van De Code stelt de volgende index voor meerjarige contracten voor: Het loongerelateerde deel koppelen aan de vaststaande en noodzakelijke loonkostenverhoging (CAO + Sociale lasten) en voor het andere deel aan de CPI. Bent u bereid de indexeringsclausule aan te passen conform deze handreiking?	Dit artikel in Bijlage C02 is aangepast.

Nr.	Onderwerp	Vraag	Antwoord TNO
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 245 diensten	Inschrijver veronderstelt dat de voorgestelde overeenkomst kwalificeert als "duurovereenkomst" zoals bedoeld in artikel 10.4. Opdrachtgevers hebben belang bij het leveren van de prestatie, maar ook bij een goed functionerende markt waarbij ondernemers niet onder de kostprijs leveren. In de overeenkomst is in 4.2 weliswaar een prijsaanpassingsmogelijkheid opgenomen, maar deze is te gering om (extreme) stijgingen van de kostprijs op te vangen. Dit is niet redelijk nu opdrachtnemer tussentijds te maken kan krijgen met (extreme) stijgingen in kostprijs bijvoorbeeld wegens schaarste en productiebeperkingen door de situatie in de wereld (oorlog, grondstoffentekorten, hoge inflatiecijfers, branchestakingen). Dergelijke invloeden kunnen grote impact hebben voor alle betrokken partijen, bijvoorbeeld op de kwaliteit van dienstverlening. Met een goede prijswijzigingsclausule zorgt u ervoor dat Opdrachtnemer goed kan blijven leveren (geen wanprestatie) (en dat er minder snel sprake zal zijn van een wezenlijke wijziging c.q. er niet voortijdig een nieuwe opdracht door u in de markt moet worden uitgezet). Bent u, gezien het vorenstaande, bereid een prijswijzigingsclausule in de overeenkomst op te nemen, waarin de prijs naar aanleiding van prijsstijgingen marktconform kan worden aangepast?	Dit artikel in Bijlage C02 is aangepast.
	Bijlage C02 Concept 246 Overeenkomst	De overeenkomst wordt aangegaan voor bepaalde tijd voor de duur van 4 (+4*1) jaar. Kunt u in dat kader alsmede in het belang van een evenwichtig partnerschap bevestigen dat artikel 7:408 lid 1 BW buiten toepassing wordt verklaard?	Zie artikel 27.6 van Bijlage C03.
	Bijlage C02 Concept 247 Overeenkomst	Art. 3.1 Bent u bereid om - voor een evenwichtig partnerschap - het aan u toekomende recht van verlenging van de overeenkomst zoals is opgenomen in artikel 3.1 wederkerig te maken opdat ook Opdrachtnemer een keuze heeft om al dan niet te verlengen?	Niet akkoord voor TNO.
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 248 diensten	Bent u bereid om - voor een evenwichtig partnerschap - de bepaling ten aanzien van ontbinding uit artikel 27.1 van de AIV wederkerig te formuleren?	Niet akkoord voor TNO.
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 249 diensten	Art. 26.1 Inschrijver maakt onderdeel uit van een concern. Op concernniveau worden collectieve verzekeringen afgesloten. Daarom is het voor ons niet mogelijk om toe te zeggen dat wij onze verzekering niet zonder instemming zullen wijzigen. Wel kunnen wij garanderen dat wij te allen tijde voor een adequate verzekering zullen zorgdragen. Is dit akkoord?	Dat is akkoord mits de verzekering voldoet aan de door TNO gestelde voorwaarden in de Aanbestedingsstukken.
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 250 diensten	Art. 26.2 Inschrijver maakt onderdeel uit van een concern. Namens het concern worden collectieve verzekeringen afgesloten. Daarom is het verstrekken van inzage in de verzekeringspolis, de premies of de onder de verzekering geclaimde claims niet mogelijk. Bent u ermee akkoord dat Inschrijver volstaat met het overleggen van een verzekeringscertificaat waaruit blijkt dat Opdrachtnemer afdoende is verzekerd en tot welke bedragen?	Dit is akkoord.
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 251 diensten	Art. 11.1 De betalingstermijn loopt vanaf de Acceptatie. Kunt u ermee instemmen dat Acceptatie geen voorwaarde is voor het aanvangen van de betalingstermijn en dat de 30 dagen termijn geldt vanaf de factuurdatum?	Dat is akkoord.
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 252 diensten	In het boetebeding in artikel 8.4 van de AIV is opgenomen dat de boete direct opeisbaar is op het moment dat er sprake is van een tekortkoming van opdrachtnemer. Het herstellen van de tekortkoming is in het belang van beide partijen. Het is daarom goed om opdrachtnemer tijd te gunnen haar tekortkoming te herstellen. Bent u bereid dit artikel aan te passen in die zin dat opdrachtnemer eerst een redelijke termijn wordt gegund om haar tekortkoming te herstellen?	Artikel 8.4 komt te vervallen nu TNO al een boete bepaling heeft opgenomen in de van toepassing zijnde documentatie (Bijlage C14) voor deze aanbesteding. Dat boetebeding laat onverlet de schadevergoedingsbepalingen en rechten en vorderingen die TNO op grond van de toepasselijke bepalingen in AIV heeft.
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 253 diensten	Art. 8.1 Kunt u bevestigen dat opdrachtnemer eerst een redelijke termijn wordt geboden om de tekortkoming te herstellen?	TNO begrijpt in het kader van artikel 8.1 uit de Inkoopvoorwaarden niet dat hier sprake zou kunnen zijn van een ingebrekestelling (zie ook de laatste zin van artikel 8.1).
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 254 diensten	In artikel 27.2 is opgenomen dat Opdrachtgever de overeenkomst kan ontbinden zonder dat eerst een ingebrekestelling wordt gestuurd. Hierdoor krijgt Opdrachtnemer geen gelegenheid een eventuele tekortkoming te herstellen, terwijl dat juist in het belang is van beide partijen. Bent u bereid aan dit artikel toe te voegen dat Opdrachtnemer eerst een redelijke termijn wordt gegund om haar tekortkoming te herstellen, voordat tot ontbinding wordt overgegaan?	Akkoord voor TNO.
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 255 diensten	In artikel 24.3 is opgenomen dat stakingen in ieder geval niet worden gezien als niet toerekenbare tekortkoming (overmacht). Bent u bereid om dit artikel aan te passen in die zin dat het begrip 'stakingen' uit dit artikel wordt verwijderd. Als werkgever hebben wij geen invloed op stakingen. De wet biedt ons geen mogelijkheden om werknemers hun stakingsrecht te ontnemen.	Niet akkoord voor TNO. Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor zijn eigen personeel en bijbehorende rechten en verplichtingen.

Nr.	Onderwerp	Vraag	Antwoord TNO
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 256 diensten	In artikel 24.3 is opgenomen dat een epidemie/pandemie geen overmacht oplevert. Dat past niet in de dienstverlening. Zouden de gebouwen van Opdrachtgever op laste van de overheid gesloten worden, dan is aan de dienstverlening van Opdrachtnemer geen behoefte. Het niet-nakomen in dat geval levert dan een toerekenbare tekortkoming op (omdat het geen overmacht is). Dat is niet redelijk. Kunt u ermee instemmen dat "epidemie/pandemie" wordt geschrapt uit de AIV?	Niet akkoord voor TNO.
	Bijlage C03 Algemene inkoopvoorwaarden 257 diensten	Art. 27.6 Inschrijver veronderstelt dat de overeenkomst kwalificeert als een duurovereenkomst en overweegt daarbij onder meer: (i) de duur is potentieel 8 jaar; (ii) Opdrachtnemer is het enige bedrijf dat werkzaamheden uitvoert; (iii) partijen hebben intensief en regelmatig overleg over de samenwerking (art. 6.2 - ieder kwartaal overleg over de KPI's); en (iv) intentie van partijen is om voor langere tijd samen te werken. In geval van een duurovereenkomst is de opzegtermijn voor TNO drie maanden (art. 27.6 AIV). Vraag 1: Kunt u bevestigen dat wat u betreft sprake is van een duurovereenkomst? Zo nee, waarom niet? Vraag 2: Bent u bereid om in het kader van evenwichtigheid de opzegtermijn voor beide partijen gelijk te stellen (op 3 maanden)?	1: Ja er is sprake van een duurovereenkomst. 2: Niet akkoord voor TNO.
258	Bijlage A04 Prijzenblad	Tabblad 10-Glasbewassing Zijn de opgegeven m² balustradeglas enkel of dubbelzijdig opgegeven?	Dubbelzijdig.
259	Bijlage A04 Prijzenblad	Tabblad 10-Glasbewassing U geeft aan waar eventueel een hoogwerker nodig is, is er alleen bij deze panden een hoogwerker nodig?	U kunt de hoogwerker kosten buiten beschouwing laten, na gunning worden de hoogwerker kosten op basis van de RI&E vastgesteld en toegevoegd aan de overeenkomst.
260	Bijlage A04 Prijzenblad	Tabblad 10-Glasbewassing Bij locatie Delft, Van Van der Waalsweg 14 geeft u aan dat er bereikbaarheidsvoorzieningen nodig zijn. Gaat het hier om een hoogwerker? En zo ja, is deze dan voor binnen of buiten nodig?	U kunt de hoogwerker kosten buiten beschouwing laten, na gunning worden de hoogwerker kosten op basis van de RI&E vastgesteld en toegevoegd aan de overeenkomst.
261	Bijlage A04 Prijzenblad	Tabblad 10-Glasbewassing Bij locatie Rijswijk, Lange Kleiweg 137 kloppen hier de opgegeven frequenties wel?	Dit is inderdaad niet correct en aangepast naar 2x per jaar in het Prijzenblad.
262	2.3.1 Schouw	Vraag naar aanleiding van de schouw in Den Haag: 1. kunt u aangeven op welke locaties eigen communicatiemiddelen zoals telefoons, tablets en laptops niet mee naar binnen mogen worden genomen? 2. Op welke wijze kunnen de schoonmaakmedewerkers op deze locaties met elkaar communiceren, bijvoorbeeld in noodgevallen?	1: Het gaat om de locaties Lange Kleiweg in Rijswijk, Oude Waalsdorperweg in Den Haag en Ypenburgse Boslaan in Den Haag. 2: Er hangen telefoons in de gangen op deze locaties.